

ETICKÉ ASPEKTY **PSYCHOTERAPEUTA, KOUČE, SUPERVIZNÍHO PORADCE V RÁMCI JEHO SLUŽBY VŮČI KLIENTOVÍ**

A/ klient*ka a psychoterapeut, kouč, poradce:

Zásada důvěrnosti:

Všechny informace, které v průběhu terapie o klientovi získám, považuji za důvěrné. Tzn.:

- Nesdělují (pokud nejsem s klientem domluven jinak) informace o klientovi a průběhu terapie nikomu, ani klientovým nejbližším příbuzným.
- Pokud bych chtěl publikovat jakékoliv informace o průběhu terapie v odborném tisku nebo knižně, učiním tak jenom s písemným souhlasem klienta. Tyto zásady platí i neomezenou dobu po ukončení terapie.
- Vyhražuji si právo diskutovat o klientově kauze = průběhu terapie s profesními kolegy v rámci intervizí nebo mé supervize. I v těchto případech však zůstává klient anonymní.

Hranice vztahu klient*ka a psychoterapeut, kouč, poradce:

Terapeutický vztah je obvykle omezen na terapeutickou místnost, ale je důležité koordinovat pozitivní a příjemnou atmosféru, kohezi a dynamiku v procesu léčby klienta. Tzn.:

- S klientem se nebudou scházet na jiných místech a při jiných příležitostech, než je předem domluvená konzultace.
- Vztah s klientem zůstává profesní - terapeutický a ne přátelský, partnerský nebo sexuální. To platí i po ukončení terapie. (Kvalita terapeutického vztahu a prozkoumávání jeho vývoje tvoří důležitou součást terapeutického procesu.)
- Jsem otevřen jakékoliv kritice své práce.
- V průběhu práce akceptuji jakékoliv slovní vyjadřování agrese a vzteku k druhým lidem (klientům v rámci skupinové terapie) nebo terapeutovi a považuji je za součást terapie.
- Není povoleno fyzické vyjádření agrese vůči mně či dalšímu zúčastněnému klientovi.
- Platí zásada otevřenosti, upřímnosti a zodpovědnosti v jednání ze strany. U klienta je to věc rozhodnutí, ale měl by mít informaci a (později si přivlastnit za vlastní), že to je jeho volba a rozhodnutí pro svou změnu, kterou ovlivní jen on sám. (Kouč, terapeut či VTI trenér je jen nástroj nabízené služby, stejně jako např. použitá technika či videokamera.)
- V průběhu terapie netelefonuje ani jinak nepřerušuji konzultaci, pokud se nejedná o nějakou akutní záležitost (Nabádám pro to i klienta).

Začátek a konec psychoterapie, koučování, poradenství:

- Na začátku terapie se s klientem domluvíme na zakázce: na čem chce klient pracovat a čeho chce dosáhnout.
- Diskuse o tom, jak je zakázka naplňována a jak terapie probíhá, je považována za důležitou součást terapie, ale jejím úpravám či změnám jsem otevřen v kterékoliv fázi terapie. (Obsah zakázky je možné v průběhu terapie doplňovat a měnit, dle rozhodnutí klienta a dle mé odborné nabídky.)
- Konec terapie je otázkou diskuse o naplnění zakázky. Pokud se klient rozhodne ukončit terapii před naplněním zakázky, budu jeho rozhodnutí respektovat a vyhražuji si právo vyjádřit svůj postoj, názor k tomuto rozhodnutí.
- V rámci ukončování zakázky vždy vytvořím pro klienta časový prostor pro důstojné uzavření a ukončení procesu terapie.

B/ vztah psychoterapeut, kouč, poradce: a zaměstnavatel*ka či instituce, kde klient působí a kterou byl případně vyslán

Platí opět zásada důvěrnosti informací (téma parakomunikace) a prostor pro supervizi a intervizi

- Bez schválení klienta nejsem oprávněn podávat nikomu jinému informace o službě, jeho průběhu či výstupech a závěrech.

Zásady intervize a supervize:

- Pravidelně žádat o supervizi či intervizi
- Podporovat schopnost / dovednost vlastní sebereflexe
- Pracovat s vhladem a náhledem na sebe zejména z důvodu vlastního procesu terapeutického růstu
- Využívat supervizi odbornou či kolegiální (Kazuistická či Bálintovská sezení)
- Vyvarovat se možnosti opakovaných chyb

Navrhovaná témata možné diskuse ve smyslu morálního obsahu práce psychoterapeut, kouč, poradce: v následném pozitivním efektu osobnostního či profesního růstu a vztahu k jeho profesionalitě?

- Sebeúcta (důstojnost lidské osobnosti), hodnota sebe sama
- Postoje k sobě, druhým, společnosti, profesi, aj.
- Hodnoty a hodnotová škála
- Způsobilost (kompetence) pro co vlastně? ... za co jsem jako terapeut/trenér zodpovědný
- Odpovědnost za své jednání
- Svědomí / dobro a zlo
- Dobrovolnost a svoboda rozhodování
- Kvalita mezilidských vztahů
- Vnitřní motivy v korespondenci s kreativitou a iniciativou
- Komunikační schopnosti dovednosti (vyjadřování vlastních citů, interpersonální empatie)
- Téma konfliktů a agresivity (práce s agresí, soutěživost, sebeovládání, aj.)
- Prosociální chování a jednání (pomoc, solidarita, darování, dělení se s druhými, spolupráce, přátelství, zodpovědnost za sebe i druhé)
- Společnost versus jedinec (sociální problémy, kritika, občanská neposlušnost, násilí, rasismus aj.)
- Zjevný X skrytý cíl
- -----
- uvědomme si, že klient je na prvním místě (klient = expert)
 - Proces a techniky přizpůsobujeme klientům, nikoliv našim potřebám, nesnažíme se klienta vměstnat do požadavků technik
 - vyhýbejme se předsudkům a domněnkám (odložme předpoklady a předpojaté názory)
 - přizpůsobujeme techniky potřebám klientům s různým kulturním zázemím
- technika = prostředek, nikoliv účel / cíl – prostředek s jejichž pomocí klient dospěje k cíli, otevírají, prohlubují, uzavírají témata, se kterými se již pracuje
- uvědomme si vlastní hodnoty a postoje (aby se nestávaly prostředkem manipulace)
- vnímejme význam přípravy (pro sebe i pro klienty – chybné může být neinformovat klienta o povaze jeho procesu změny, neříci jak může těžit, nedoporučit jim konkretizaci vlastních témat)
- zdůrazňujeme důvěrnost informací – téma parakomunikace
- připravujeme půdu pro práci s technikami – (chvíli navodit intenzivní emoci u klienta – měl bych se ujistit, že je na ní připraven, jinak pro něj platí pravidlo stop)
- nemluvmе příliš autoritativně / manipulativně - nepodmiňujeme naše věty, otázky (Rád bych se zeptal, zda byste byli ochotni..., kdybych byl na vašem místě, možná bych prožíval)
- hovoříme srozumitelně – snažíme se přizpůsobit jazykovému kódu klienta. Instrukce musí být srozumitelná
- vnímejme prvky neverbálních projevů
- neplavme proti proudu, následujeme zřejmá vodítka – jednou osvědčená technika funguje vždy jinak – řešíme a pracujeme s „tady a teď“
- budme otevření experimentování a využijeme možností okolí a situace
- propojujeme práci klientu – zodpovídáme sobě a rozhodujeme, který klient má mít z práce výtěžnost / momentální potřebu, úspěch
- pracujeme s metaforami a vtipem klientů
- tvoříme a pracujeme s technikami, která odpovídají kontextu – první řadě následujeme a prozkoumáme téma, před hledáním řešení problému
- mějme na paměti teorii – oddělme si to co nás oslovuje, čemu rozumíme a myslíme na to, že teorie je kognitivní mapa, která ale není neměnná. Podrobujeme jí kontinuitě se zkušenostmi.
- respektujeme hranice zodpovědnosti – zodpovědnost „terapeutického tance“ není jen na bedrech terapeuta.
- nesnažíme se druhé měnit přímo – klient pod našima rukama neprochází pasivním přímočarým přerodem. Jediné chování, které mohu změnit je mé.
- propojujeme myšlenku, pocit (prožívání) a chování
- maximálně podporujeme verbalizování, ale nenutíme klienty sdělovat vše
- zkoumejme a pracujeme s polaritami – myšlení, prožívání, chování
- pracujeme s minulostí, přítomností, budoucností
- při práci zvažujte etický kontext
- poskytujeme klientům maximální možnost začlenění nových zkušeností a dovedností do jejich běžného života